

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГІГІЄНИЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ

Державна політика в галузі освіти, роботи з дітьми та молоддю, як це відображено у відповідних документах (Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст., Державна програма «Діти України» та ін.), є одним з пріоритетних завдань, визначає турботу про здоров'я молоді, виховання в неї культури здорового способу життя. Такі завдання відповідають сучасним позиціям міжнародних організацій (ЮНЕСКО), які пов'язують необхідність вирішення цих завдань з проблемою виживання людської цивілізації в умовах дії негативних наслідків науково-практичного прогресу. Утвердження загальнолюдських цінностей, збереження здоров'я громадян України є винятково актуальною проблемою сьогодення.

Проблеми здоров'я і здорового способу життя учнівської молоді та умови їх оптимізації стали предметом дослідження філософів, медиків, психологів, педагогів. Теоретико-методологічні засади цих питань сформульовано у працях А. Здравомислова, І. Смирнова, Л. Сущенко та ін.; психолого-педагогічні аспекти виховання здорового способу життя дітей і молоді розглянуті в дослідженнях Т. Бойченко, Г. Голобородько, М. Кобринського, Т. Круцевич, С. Лапаєнко, В. Оржеховської, В. Радула та ін.

У педагогіці окремі аспекти проблеми валеологічного виховання дітей, частково пов'язані з формуванням у них санітарно-гігієнічних знань та навичок, розглядалися лише опосередковано. Помітна роль у розв'язанні проблеми відводиться у дослідженнях відомих філософів, психологів та педагогів: Сократа, Аристотеля, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, Н. Новікова, А. Макаренка, В. Сухомлинського.

Відомий педагог А. Макаренко вважав, що гігієнічно дисциплінованою людиною може бути тільки та, яка зможе вибрати гігієнічно правильну лінію поведінки і буде дотримуватися її до кінця, незважаючи на будь-які труднощі.

Одним з аспектів всебічного формування особистості підростаючого покоління є формування здорового способу життя дитини і санітарно-гігієнічне виховання.

Санітарно-гігієнічне виховання учнів – одна з найважливіших ланок виховання дітей, що передбачає систематичний цілеспрямований вплив на формування особистості людини. Його завданням є виховання потреби боротися за зміцнення не тільки власного здоров'я, а й здоров'я колективу [5].

У педагогічній теорії ХVІІ століття керівним принципом виховання вважався принцип корисності. Педагоги того часу приділяли велику увагу турботі про зміцнення здоров'я дітей. Джон Локк у своїй головній праці

«Думки про виховання» пропонує ретельно розроблену систему фізичного виховання майбутнього джентльмена, проголошуючи його основне правило: «Здоровий дух у здоровому тілі – ось короткий, але повний опис щасливого стану в цьому світі» [2, с. 189].

Н. Чернишевський поряд з рекомендаціями з фізичного виховання говорив, що школа повинна подбати про те, щоб усім змістом і організацією своєї роботи, усіма різноманітними засобами сприяти максимальному зміцненню і розвитку фізичних сил і здоров'я учнів [3, с. 79].

Також існувала науково обґрунтована точка зору провідних вчених про роль школи в організації умов для виховання в дитині бадьорості духу та формування здорового способу життя. В. Фармаковский у своїй книзі «Шкільна дієтика» підкреслює, що саме школа повинна бути приємно естетично упорядкована, щоб впливати на добрі звичаї і смаки дітей [2, с. 145].

В даний час змінюється напрямок досліджень проблеми гігієнічного виховання, їх кількісні та якісні параметри. З'являється велика кількість наукових робіт і практичних рекомендацій, які розкривають серйозні проблеми і показують шляхи їх рішення:

- антиалкогольне і антинаркотичне просвітництво;
- статеве виховання і психогігієна статі як необхідний аспект формування уявлень про здоровий спосіб життя;
- збереження психічного здоров'я, методи корекції психофізичних відхилень, резерви підвищення резистентності організму та стійкості психіки і нервової системи дітей.

Таким чином, в сучасній школі важлива увага приділяється не тільки отриманню нових знань, а й вихованню здорового школяра. Одним з важливих факторів розвитку здорової особистості є отримання школярами санітарно-гігієнічних навичок.

Список використаних джерел

1. Агаджанян Н., Алексеев С., Ананьев В., Андреев Ю. Валеология человека: здоровье – любовь – красота: в 2 кн., 5 т. – 2-е изд., доп. и откорректир. – СПб.: Петрос, 1998. – 232 с.
  2. Константинов Н. и др. История педагогики: учебник для студентов пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1982. – 216 с.
- Руденко А., Чернов В. Основи гігієни: навч. посібник для студентів педагогічних спеціальностей. – Миколаїв, 2010. – 128 с.